СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 146. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 10-го липня 1942. No. 146. Jersey City, N. J., Friday, July 10, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

АМЕРИКАНЦІ РОЗБИЛИ ЩЕ ОДИН ЯПОНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ КОЛО АЛЕВТІВ

ВАШИНГТОН. — Американський підводний човен поцілив торпедою й правдоподібно затопив коло Алевтських островів ще один, себто пятий, японський нищитель. Бій зведено коло острова Кіски в останню неділю, себто зараз на другий день після бою, в котрому американці певно затопили чотири японські нищителі.

За обчисленнями американського департаменту фльоти, американська фльота й бомбовики затопили або ушкодили коло Алевтських островів від 3. червня 15 японських воєнних кораблів.

Останній бій коло Алевтських островів уважають загально доказом, що японці ще далі продовжають інвазію цих островів.

УРЯД БУДЕ РОЗДІЛЮВАТИ СИРІВЦІ Й ВИРОБИ.

ВАШИНГТОН. — Доналд Нелсон, начальник ради воєнної продукції, заявив, що ця рада буде мати остаточне слово щодо рішення, скільки сирівців й викінчених продуктів має припасти для збройних сил краю, а скільки має призначитися для цивільної консумції.

ДІСТАЮТЬ ГАЗОЛІНУ НА ВИБОРЧУ КАМПАНІЮ.

ВАШИНГТОН. — Уряд адміністрації цін дозволив видати всім конґресменам, що кандидують до поновного вибору, як також усім іншим кандидатам на публичні уряди, карти на необмежену скількість газоліни до авт, якщо їм цього потреба для належитого переведення виборчої кампанії.

Законодавство для облекшення недостачі газоліни поступає в конґресі скорим кроком. Палата репрезентантів уже ухвалила закон про будову баржового каналу почерез північну Флориду та про вставлення принаймні одної лінії рур для перевозу нафти й відослала цей закон до сенату; там спеціяльний комітет сенату цей проект уже одобрив і предложив повній палаті. Конґрес робить усі зусилля щоби повний струм нафти почав плисти з 31. грудня.

УЖЕ СУДЯТЬ НАЦІСТИЧНИХ ШПИГУНІВ.

ВАШИНГТОН. — У середу почався тут у будинку Департаменту Справедливости перед спеціяльною військовою комісією, іменованою президентом Рузвелтом, суд проти 8 націстичних саботажників і шпигунів, пійманих зараз після висаджения їх на американський беріг з німецьких підводних човнів. Обвинувачених привезено до суду під сильною охороною поліції й війська. Розправа наскрізь тайна. Газетярів на неї не допущено, і ніхто з учасників про розправу нічого не каже. Суд засідав першого дня 5 годин. Відомо одначе, що прокураторія домагається кари смерти для всіх обвинувачених; кару виконано би через розстріл.

УРЯД АРЕШТУЄ ДАЛІ 70 ЧЛЕНІВ БУНДУ.

ВАШИНГТОН. — Федеральні агенти повели по всему краю дальші арештування серед членів Німецько-Американського Бунду, зглядно нібито — співацьких і спортових товариств, що осталися після його формального розвязання. Такі арешти переведено в містах: Ню Йорку, Нюарку (Ню Джерзі), Бофало, Питсбурґу, Шікаго й Минеаполисі. Не дивлячися на розвязання Бунду, ці люди вели далі різні акції проти американського воєнного зусилля, часто обмежуючися до простої підшептової кампанії. З арештованих декотрі заявили вже готовість признатися до вини. Один з арештованих у Минеаполисі пробував по арештуванні повіситися.

УКРАЇНЦІ ВЛАШТОВУЮТЬ „РЕЛІ" ДЛЯ U.S.O. НЮ ЙОРК — 17. ЛИПНЯ — ВЕБСТЕР ГОЛ.

НЮ ЙОРК. — На зборах представників місцевих відділів центральних українських організацій і інших товариств, що відбулися в льокалю Українського Демократичного Клюбу в справі кампанії Обєднаних Службових Організацій (U.S.O.) для піддержання бойового настрою серед збройних сил Злучених Держав, порішено однодушно, щоби заходами всіх українських організацій Великого Ню Йорку, себто дільниць Манґетена, Бронкса, Бруклина, Ричмонда й Квінса, влаштувати велике „релі" для U.S.O. в пятницю, 17. липня, в великій салі Вебстер Гол при 11. вулиці в Ню Йорку.

МУЗИКАНТИ ПРОТИ ВЖИВАННЯ РЕКОРДІВ.

НЮ ЙОРК. — Юнія музиків почала кампанію за те, аби заставити ресторани, радіові стації, „банди" й содові крамниці перестати вживати музичних рекорди, а за те наймати юнійних музикантів. Щоби добитися виконання своєї постанови, юнія музикантів, що має 140,000 членів, постановила не продукувати більше музичних рекордів. Ця кампанія припадково годиться з кампанією уряду за щадження й содові крамниці перестати вживати музичні рекордів.

Американський Уряд Іменує Військових Аташе до Уряду Вільної Франції

ВАШИНГТОН. — Американський уряд акредитує двох військових і морських аташе при комітеті вільних французів генерала Де Голя в Лондоні. Таку вістку передано з Лондону й американський уряд дозволив пресі її подати до публичного відома, одначе департамент стейту не подав про це ніякої заяви.

Вістка замітна тим, що іменування військових аташе помагає урядові, при котрому їх установляється, але воно не означає ще повного признання.

Департамент стейту відмовився теж коментарів на французьку вістку, що американський представник при уряді в Віші домагається від нього, аби він вислав свої воєнні кораблі, що стоять на якорях у єгипетському порті Александрії, й перебрав їх кудисьінде, наприклад до якогось американського порту, бо мовляв, ситуація в Африці непевна.

КУБА ПОЧАЛА ФОРМУВАТИ СТО-ТИСЯЧНУ АРМІЮ

ГАВАНА (Куба). — Куба, що досі не мала достаточного воєнного влаштування, почала вишколювати армію зо 100,000 людей. Уряд ще не розкрив, чи думає він вправляти її й для заморської служби.

СЕКРЕТАР СТЕЙТУ НАЗИВАЄ ПОСТУПОК АРҐЕНТИНИ ДАРЕМНИМ

ВАШИНГТОН. — У своїй заяві про рішення арґентинського уряду не пускати своїх кораблів на води, які Німеччина означила як блоковані, секретар стейту Кордел Гол сказав, що зарядження зовсім не зміняє основної ситуації в боротьбі проти підводних човнів. На його думку, навіть таке уступство Арґентини для націстів не врятує арґентинських кораблів перед топленням їх націстичними субмаринами.

Советські Війська в Протиофензиві

БЕРНЕ. — Советська армія під проводом маршала Тимошенка перейшла в протинаступ і завдала німецькій армії великі втрати. Жахливі бої ведуться в трикутнику Курськ, Харків, Воронїж. Советські звідомлення заперечують здобуття Вороніжа, а кажуть, що бої ведуться на захід від того міста. Також советські звідомлення говорять, що сильними протинаступами їм вдалось викинути назад німців з східного берега Дону. — Німецькі звідомлення загальниково подають, що їхні передові лінії на фронті Курськ-Харків посунулись знов далі на схід. Але в останнім своїм звідомленні німці не потвердили своєї першої вістки про здобуття Вороніжа. Німецькі кола говорять про оживлену акцію на центральнім фронті, зокрема в околицях Ржева. Вони також потвердили, що советські війська в декількох місцях повели сильні протинаступи.

АРМІЯ РОМЕЛЯ ОКОПУЄТЬСЯ

КАЇРО. — Армія Ромеля далі в дефензиві. Британські частини то тут то там нападають на неї і не дають їй в даному місці закріпитись. Ромель перед тими дошкульними ударами пробує створити укріплену лінію. Але британці в одному випадку заїхали своїми моторовими частинами аж 30 миль на зади армії Ромеля. Вони випробовують сили Ромеля, та шукають мягкого місця, в котре моглиб ударити з цілою силою. Ромель очікує посилок. Хоч британці стараються перешкодити мореплавству Держав Осі на Середземнім морі, проте Державам Осі вдається переправити багато матеріялів до Африки. Маючи це на увазі, британці не можуть зволікати з загальною офензивою занадто довго. Їх положення в Єгипті, хоч значно покращало, все таки містить у собі велику загрозу.

ПОЛЬСЬКІ ЖЕРТВИ ПІД НІМЕЦЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ

ЛОНДОН. — Польський заступник премієра, Міколайчик, заявив, що німці в жахливий спосіб знущаються над польським населенням. Вони застрілили або повісили 200,000 поляків, а 300,000 жидів. А багато людей позбавили життя іншими способами. Чимало робітників вивезли до Німеччини. Польща під німецькою окупацією дотепер понесла в людях три міліони жертв. Проте польське населення морально добре держиться, говорив Міколайчик, і хоч німці робили йому пропозицію автономії взаміну за співпрацю з ними, поляки не відкинули.

АВТОМОБІЛЬ, ЩО ПЛИВЕ ГЕЙБИ КАЧКА. Якісь інжинірі придумали, як послугуватися таким військовим автом („джіпом") при переправі через ріки. „Джіп" причеплено до тратви, а що авто гумові опони мають „ребра", то від обороту кол авто посувається вперед. Подану на світлині демонстрацію зроблено вперше на лагуні коло Лос Анджелеса.

СОВЄТСЬКА СУБМАРИНА УШКОДИЛА „ТІРПІЦА"

МОСКВА. — Советські звідомлення подають, що советська субмарина поважно ушкодила найбільшого німецького панцерника, „Тірпіца", пустивши в нього дві торпеди. Це сталось на Барентськім морі, підчас боротьби німецьких збройних сил з советським конвоєм, везучим матеріяли до Мурманська. Попереднього дня німецькі звідомлення подавали про цей бій і говорили, що це був конвой американський, та що в ньому німці затопили 28 кораблів, із 30. З советських звідомлень виходить, що це був советський конвой, хоронений советськими боєвими кораблями та субмаринами і що советські субмарини заподіяли німцям великі шкоди.

БОСТОНСЬКІ ЛІТАКИ КРАЩІ ВІД „ШТУКА".

КАЇРО. — Американські воєнні кореспонденти, що перебувають на єгипетськім фронті й дістають воєнні інформації з першої руки, говорять, що американські літаки, звані „Бостон", є далеко кращі в бою, ніж ославлені німецькі нуркові бомбовики, звані „Штука". Ті нуркові бомбовики добрі, коли ходить про бомбардування великих обєктів, як ось боєвих кораблів. Але коли ходить про бомбардування повзів, чи моторових колюмн, то вони цілковито непридатні. Бо повзи з літака виглядають немов мурашки. Крім того важко їх розріжнити від своїх власних повзів. Як літак дасть нурка він наражає себе на обстріл земних батерій, як теж чужих літаків. Шкода, яку він наносить противникови не покриває шкоди нанесеної їм самим. Зате американські бомбовики типу „Бостон", мають величезну пальну силу в собі. Як їх кількох надлетить понад ворожі лінії, то все обсипають густо градом куль. Ворожа піхота має перед ними великий ляк. З тих то причин британські мілітарні знавці не спішаться з виробом нуркових літаків.

МІСЦЕ ПАНЦЕРНИКІВ.

ЛОНДОН. — Появився новий річник Брасея, що має першорядні інформації про фльоту. В нім відомий британський морський критик, командор Пурсей, говорить, що тяжкий панцерник далі має величезні боєві завдання перед собою і не треба його так скоро позбуватись. Зрозуміло, що той панцерник мусить поступати з духом часу і знаходити способи на летунську небезпеку. Коли панцерник має над собою ту повітряну охорону він виконує якслід свої завдання. Тих його завдань не може виконати ніякий інший боєвий корабель.

ПЕРЕСТРІЛКА ПОНАД АНГЛІЙСЬКИЙ КАНАЛ.

ЛОНДОН. — Величезні прибережні німецькі гармати, що стоять в вузькій шийці Англійського каналу на французькім боці, розпочали обстріл англійського побережжя цього каналу. Вони стріляли цілу годину і, як подають англійські кола, не заподіяли ніякої шкоди. Їм у відповідь почали стріляти тяжкі англійські гармати, що стоять по англійському боці. Наскільки шкоди заподіяли англійські гармати, не відомо. Також невідомо, з яких причин німці почали ту стрілянину.

ОФЕНЗИВА ПРОТИ МАЛЬТИ.

КАЇРО. — Німецько-італійські літаки почали з великим завзяттям бомбардувати Мальту, не залишаючи їй спокою ні на одну хвилину впродовж 24 годин кожного дня. Хоч вони поносять великі втрати, бо лише в однім минулім дни було зістрілених 24 їх літаків, проте вони далі бомбардують ту середземноморську британську твердиню. Знавці кажуть, що правдоподібно вони підготовляють інвазію на ту твердиню. Інакше вони не посвячувалиб стільки своїх літаків, до того в пору, коли їм тих літаків дуже потрібно на інших фронтах.

ҐАНДІ ХВОРИЙ.

ВАРДА (Індія). — Здоровля Ґандого в останнім часі досить занепало. Лікарі кажуть йому, щоб покинув політику і негайно удався в гори на двотижневий відпочинок. Але Ґанді вагається. Важко йому розставатись з політикою. Він занятий тепер по вуха важкою проблемою, якби позбутись з Індії британців, а водночас не допустити японців? Цеї проблеми він ніяк не може розвязати.

„ЧАРОДІЙСТВО" ІНДІЙСЬКОГО ЙОГИ.

КАЛЬКУТА. — Під наглядом професорів університету один індійський йога „усмертив" себе, чи радше припинив життя, аж на шість місяців. За той час життя в його тілі завмерло, але не покинуло тіла. Він лежав немов мертвий, без харчу і руху шість місяців і опісля ожив. Силою власної волі він не лиш спинив в собі биття серця, циркуляцію крови, віддих, але й спинив ріст волосся. Борода за той час нічого не підросла. Обличчя його в хвилині пробудження було блідо-мертвецьке. На ньому були маленькі білі мурашки.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Вимовний Ювилей

З усіх усюдів підносяться голоси про важну ролю, яку буде відогравати Америка в майбутньому повоєнному порядкуванні світа. Замітно в тих міркуваннях, що натиск у них ставиться на економічні справи, передусім на контролю достави стратегічних матеріялів. Випливає це певно зо зрозуміння, що, якби так Злучені Держави та імперії: британська, бельгійська й французька, своєчасно подбали за контролю цих матеріялів, то держави Осі не могли би були узброїтися, а тим самим теперішньої війни не було би.

Хоча це розуміння має рішучу слушність, ледво чи можна рівночасно заперечити, що в світі, а спеціяльно в Европі, попри ці матеріяльні умовини мира й війни існують ще інші, духові основи мира й війни, а між ними одну з чільних роль відограють національні стремління різних народів. Не можна заперечити, що війна може вибухнути не лише зо стремління за захоплення стратегічних матеріялів, але й зо стремління до національної державности, головно коли природні національні стремління даного народу тамуються насильно державною силою іншого народу.

У світлі цих стремлінь набирає спеціяльного значіння наближаючийся ювилей Швайцарії, котра народилася, можна сказати, в угоді трьох гірських кантонів (округ), зробленій ще під конець 13. століття проти тиранії Габсбургів. З цього дрібного союзу виросла зчасом через добровільне приступлення інших околиць швайцарська держава, чи властиво швайцарська спілка держав, бо властиво кожна така держава („кантон") має право відступити від спілки, а спілковий уряд заряджує лише справами, йому виразно відданими: заграничними, військовими, монетарними, залізничними, почтовими й судовими.

З нашого погляду надзвичайний інтерес представляє швайцарська розвязка так званого національного питання. В Швайцарії населення уживає чотирьох мов: німецькою на 4 міліони 250 тисяч людей у Швайцарії говорять 2 міліони 900 тисяч, французькою 830 тисяч, італійською 240 тисяч, а романшкою 44,000. Не дивлячися на цю мовну різнородність, Швайцарія не знала ніяких національних труднощів, а не знала тому, бо вона признавала рівноправність кожній з тих чотирох мов. Всі урядові зарядження федерального уряду видавалися в чотирьох мовах; для кожної з них були школи; кожної можна було вживати в уряді, в школі, церкві, приватній розмові. Вислід цеї практики був той, що швайцарці, не дивлячися на свій расовий, чи мовний, склад, уважалися всі одним народом й всі готові вмирати за спільну вітчину.

У зеркалі швайцарського ювилею насувається „спекуляція", причетна до справи мира по теперішній війні: як інакше виглядала би історія Европи та й цілого світу, якби всі держави, що мають у собі людей різних мов, не лише признавали в законі рівноправність своїх народів і мов, але й переводили цю рівноправність консеквентно в життя.

Чи Націсти Знають, Що Їх Жде Розгром?

Відповідає на це питання в одному американському журналі Алекс Драйер, котрий, бувши берлінським кореспондентом одної великої радіової розсильної спілки, мав нагоду пізнати настрої в Німеччині з власного досвіду та з тайних контактів з націстами.

Перше заломання в воєнному настрою (його в Америці звичайно називають словом „морел") побачив в Німеччині Драйер, коли заломалася блискавична війна в Росії. Гітлер обіцяв німцям блискавичну перемогу, а коли обіцянка не сповнилася, в німців вперше зродилися сумніви в перемогу. Пізніше він побачив, як ця непевність перемоги виросла на переконання про надходячий розгром.

Ще рік тому назад зайво було навіть розслідувати серед німців, як вони почуваються в справі майбутнього висліду війни, бо кожна „людина на вулиці" певно була переконана про перемогу. Одначе на передодні Перл Гарбора Німеччина вже так була підмінована безнадійністю, що шофери таксівок, дрібні крамарі, ба навіть націстичні офіцири висказували відкрито свої побоювання остаточної поразки.

Цих слів не треба розуміти як заповідь, що націстичний режим заломиться. Драйер виразно проти такого висновку застерігається; на його думку, до того ще далеко. Боєва машина націстичного режиму ще находиться в добрім боєвім стані, не дивлячися на міліонові втрати на російському фронті. На ділі, недавні невдачі додали Німеччині нової люти.

Німці саме вірують, що, якби вони перестали воювати, то тоді воюючі, вбивчі горди местників: росіян, поляків, чехів, сербів, норвежців, бельгійців, данців, голяндців і французів, заллюють просто німецький край.

„Як Німеччину переможуть", — говорив один націстичний офіцир Драйерові, „згине триста міліонів німців — і то не на полі бою".

Тоді, як ми в Америці воюємо за перемогу, німці воюють за те, аби відложити розгром. Особистий натиск Гітлера на російську війну тряс довірям народу в його всезнайство, і можна сумніватися, чи яка пізніша перемога зможе витерти з німецької памяти сумніви, які нагромадили досвіди останніх місяців.

Нині пересічний німець — а Дайер розуміє під тим німців з усіх кляс, бо він мав нагоду розмовляти з людьми з різних кляс, — нині пересічний німець дивиться на війну так: „Ми розбили девять держав, але що нам з того? Наш харч не кращий, а наше одіння гірше. Щось попсулося там у Росії, і тепер ми маємо проти себе ще й Америку. Вони остаточно нас побють, але ми не можемо перестати війни".

Одного дня, перед своїм відїздом з Берліна Драйер сидів коло „бари" готелю Кайзергоф в Берліні з одним офіцером, що звичайно служив за речника німецького генерального штабу.

„Щось вам у Росії не йде зовсім так, як ви собі плянували" — рішився Драйер запитати.

Капітан завагався, потім прошепотів довірочно: „Біда в тому, що там кінця нема. В кожній війні є конець, кінцева ціль: у Голяндії — Ротердам; у Франції — Париж. В Англії це був би Лондон. Але в Росії? Ані Ленінград ані Москва — большевики далі воювалиб по занятті тих міст". Він квасно посміхнувся: „Може ним є Владивосток?"

„Але, як ви її почали, коли ж ви її скінчите?" питався далі Драйер.

„Хто то може знати?" сказав офіцир, стискаючи плечима. Як він говорив, у його голосі чути було сум: „Може й ніколи. Це була його велика помилка". Очевидно, Гітлерова.

На другий день після цеї сцени Драйер сидів у одному берлінському апартаменті й слухав новинок, подаваних британською радіовою стацією. Поглянувшися групі слухачів, ніхто й не підозрівав би, що всі вони були би пропавші люди, якби так Гестапо їх на цьому піймало. Між гістьми був один німецький генерал, славний геольог, що незадовго вибирався до Окупованої Росії на розсліди хемічних і мінеральних багатств. Він сказав Драйерові, що він думає про націстів:

„Вам може здається, що ви ненавидите націстів", сказав він поважно, „але щоби справді ненавидіти їх, треба бути німцем. Лишень погляньте, в яку ситуацію вони нас загнали. Як ми виграємо війну, вони ще нам кріпше затягнуть шнур довкола шиї, якжеж ми програємо..."

Він не докінчив, але Драйер догадався, що він хотів дати вислів свому страхові післявоєнних репресій.

„Чомуж тоді", я питався його, „ви далі слухаєте приказів націстичних проводирів?"

Його очі заблиснули вогнем, як він відповідав: „А щож інше можемо робити?" Всеж таки він дав мені добре до зрозуміння, що між генералами й націстами любови нема.

На короткий час перед своїм виїздом з Берліна, Драйер кинув цікавий визов поручникові Обермаєрові, військовому цензорові німецького радія: „Зробіть зо мною обїздку по Берліні. Ми будемо говорити з шоферами, ресторанними послугачами, продавцями газет й крамничною обслугою. Я буду питатися, що вони думають про уряд. Як на кожних 5 відповідей найдеться одна, прихильна до уряду, я плачу 50 марок. Очевидно, ви будете одіті по цивільному й не будете говорити. Ну, щож ви на це?"

Поручник Обермаєр тільки квасно посміхнувся й відійшов гордо набік.

Для американців, каже Драйер, зовсім неможливо уявити собі, з яким недовірям пересічний німець читає газети або слухає радія. Коли полковник Вернер Мельдерс, 26-літній німецький летунський ас, котрому признано зістрілення 115 ворожих літаків, розбився підчас катастрофи транспортового літака 22. листопада, Герінг оголосив у партійних газетах зворушливу згадку про померлого авіятора. Проте по Берліні пішла інша вістка, гей вогонь по степу. Говорили, що Мельдерс, що був провідником католицької молоді до приходу націстичного режиму, був сильно занепокоєний урядовими конфіскатами церковного майна. Передовсім його сильно вразила вістка про конфіскату одного монастиря, в котрому його сестра була законницею. Єпископ Бреслява віднісся до Мельдерса, аби він вставився в цій справі перед Гітлером. Мельдерс без вагання це зробив. „Я не можу далі воювати за вітчиту, „телеґрафував він до Гітлера, ‚як Ґестапо далі атакує нас на домашньому фронті". Пімста Ґестапа була блискавична: його аґенти влаштували літак, котрим Мельдерс іхав як пасажир, так, що в ньому в дорозі наступив вибух.

Драйер за правдивість вістки не ручить. Він тільки підносить як замітний факт, що таку вістку переповідало йому кількох німців, між ними навіть урядники, не дивлячися на те, що своїми словами вони обвинувачували уряд за брехню й морд.

(Докінчення на стороні 3-тій)

Боротьба з Інфляцією

В конгресі ведуться гарячі дебати над тим, чи має федеральний уряд кинути на ринки по знижених ціні свої засоби збіжжя, чи не має? Як відомо, федеральний уряд в часі депресії скуповував по вищій ціні збіжжя і інші фармерські продукти, як ось бавовна, щоб рятувати в той спосіб фармерів від банкроцтва. Тепер Америка має на складі величезні засоби тих фармерських продуктів. А що в останніх часах ціна на мясо і молочні вироби почали підноситись вгору, уряд порішив продати 125 міліонів бушлів збіжжя по зниженій ціні, щоб у той спосіб змусити ті ціни злетіти вниз, а бодай далі не підноситись.

Проти того пляну виступив в конгресі фармерський бльок. Він говорить, що невідомо з яких причин ціни на зерно почали спадати в долину. Жито, наприклад, спало з 80 центів на 64 ц. за бушель. Ціни на пшеницю ніколи не осягнули так званої „париті", себто відношення в цінах, котре існувало поміж промисловими і фармерськими продуктами з часів перед першою світовою війною. В фармерських цінах каже фармерський бльок, існує знижкова тенденція, хоч всі промислові продукти дорожіють. „Ножиці" поміж міськими і фармерськими цінами ростуть і фармер знов натрапляє на труднощі фінансової натури. В нинішні часи треба найвищої продукції харчів. Та продукція буде можлива лише тоді, коли фінансово фармерство стане на здорових основах.

Проти фармерського бльоку виступають інші кола, з іншими аргументами. Вони кажуть, що в нинішню пору найважнішим домашнім фронтом є фронт інфляції. Цей фронт далі важний і далі на ньому захована велика небезпека. В останніх часах ціни на мясива і молочні вироби ростуть вгору. Уряд може запобігти тому зростови тими величезними запасами збіжжя, які він давно закупив, а які не приносить ніякого хісна, тільки потягає за собою кошти удержання збіжевих магазинів. Чомуб не зужити того збіжжя тепер і не продавати його по дешевій ціні? Тим зерном фарми мясних і молочних звірят зможуть прокормлювати звірята і в той спосіб ціна на мясо і молочні вироби потане.

Як закінчиться та дебата — покищо невідомо. Та вже тепер можна ствердити, що плян уряду продажі цього збіжжя має багато прихильників, які мабуть переважать фармерський бльок.

Вкупі з тим директор бюра контролі цін, Ліон Гендерсон, заявив, що йому потрібно 160 міліонів долярів, щоб могти далі контролювати ціни. Деякі промислові заведення, внаслідок підвишки в заробітних платах робітників, як теж підвишки за сировці, не можуть придержатись наложених на них твердих цін. Ті заведення предкладають найточніші рахунки, з яких виходить, що за тверду ціну своїх продуктів вони не будуть в силі далі продавати, бо це нанесе для них втрати. Ті втрати доведуть остаточно до банкроцтва і до замкнення підприємства. До цього в теперішню пору не можна допустити, бо виріб тих підприємств є дуже потрібний для зусиль війни та до вдержання належного рівня життя в запіллі.

Уряд не може допустити до зросту цін. Бо зріст ціни на один продукт, потягає вгору ціну другого продукту. Такий загальний зріст це був би рівнозначний з інфляцією. Тому не вільно допустити до такого зросту. А що деякі промислові заведення починають бути невиплатними й клоняться до банкроцтва, їх треба підпирати державним грошем. Держава взаміну за придержування твердих цін буде доплачувати певним підприємствам їх недобір. На ту ціль Гендерсон вже нині потребує 160 міліонів долярів.

Можливо, що з бігом війни таких невиплатних підприємств буде все більше і більше. Держава буде змушена виплачувати їм чимраз більші суми на покриття їхніх недоборів. Це потягатиме за собою великі державні кошти. Але з другого боку держава зискає на тім багато. Бо здержуючи в долині ціни на цивільні продукти, вона вдержить також в долині ціни на воєнні продукти, на літаки, повзи, мундури, харчі для вояків і т. п. Якщоб держава дозволила тим цінам скакати вгору, то вони відразу потягнулиб за собою і ціни на воєнні продукти. А це дуже збільшилоб кошти ведення війни. Вдержуючи ціни в долині при помочі державних субвенцій, хоч на перший погляд виглядає то для держави дуже коштовне, фактично для держави є дуже користне.

Чимало труднощів уряд зазнає і на робітничім полі. Домагання підвишки плат з боку

(Докінчення на стороні 3-тій)

Дві Долі

Повість

ДАНИЛА МОРДОВЦЯ

34)

— Дітки, панове-молодці, — сказав він: — я пустив наших українок у землю невірну... Я мав надію, що вони вернуться... Вони не вернулись... Тепер та погань розповзеться по невірній землі як черва... А та черва дасть дітей-черву, і та червна невірна колись нас, козаків, і нашу неньку-Україну їстиме, на то вона черва плодюща... Так от що, дітки: скачіть деякі з вас моторненько і знищіть усю ту погань до тла! Нехай та черва не розповзається між невірою.

І козаки, хоча й з великим жалем, зробили те, що велів „батько"...

Трохи згодом, як вернулися козаки, і сам Сірко метнувся на коневи туди, де сотворилося те зле діло — бездушна різанина...

Страшне видовище побачили його злі очи: то купками лежали мертві діти коло мертвих матінок, то сям-там розкидані по степу мертві дівчатка, невинними очицями дивлячись на небо... За що? за що?

Сірко став по середині цього мертвого поля і обвів його очима, в котрих хоч би маленька іскорка жалю засвітилася... Ні, погляд холодний, суворий.

— Простіть нас, сестри й діти малі, — сказав він, оглядаючи мертве поле. — Спіть ж ви спочивайте тут до страшного суду Господнього, замість того, щоби плодитись вам поміж бусурманами на наші християнські молодецькі голови і на свою вічну, без святого хрещення погибіль.

І хоч би сльозина одна, хоч би зітхнення від серця!

Такий був Сірко — син свого часу, свого віку. То був такий вік суворий, а Сірко — його правдивий вираз.

Покинувши мертвих українок і їх дітей на поталу звірю і птиці, Сірко повернув до свого становища і велів зараз лагодитись у дорогу до Січи.

Не малежто й товпище потягнулось по степу до Чортомлика. Двацять тисяч запорожців, десять тисяч ясиру та кримської худоби і овець вісімнадцять тисяч, та ще й козацькі вози й татарські арби з козацьким добром і цілими копицями усякої здобичі.

А от не за горами і Січ мати. Вартова сторожа, що стояла по степу, давно угледіла, що запорожці вертаються з великим ясиром і здобичю, і оповістила у Кіш.

Тоді назустріч вийшли попи з корогвами та образами, і свяченою водою скропили Сірка й отаманів і усе „христолюбиве воїнство", а у самій Січи стрічали козаків гарматними та мушкетними громами і церковним дзвоном, як на святий Великдень.

Два дні потім гуляло військо запорозьке так, як і на різдвяні свята не гуляло, а після гульні дуванили здобич і ясир — здобич між собою, а ясир — на чотири дуванки: у першу дуванку пішли українські полоняники й полоняни, що були у кримській неволі; їх пустили у свої городи і села, до батьків і матерей, до свого роду-племени... У три останні дуванки пішли ясирні: одну частину їх післали гостинцем у Москву, другу до гетьмана Самійловича, а третя — чотири тисячі татар і татарок, полоняників і полонянок — зосталися у Січи на викуп. Їм Сірко й курінні отамани оголосили — старому й малому, щоб кожне з них, коли бажає вернутися у Крим, не гаячись, клопоталось про свій викуп; а коли викупу скоро не буде, то їх мов худобу поженуть у Москву на вічну неволю. Москва такою здалася їм страшною, що вони зараз стали торгуватися з Сірком і з курінними — скільки кожне по свойому достатку зможе заплатити за викуп. Тоді усі чернез свого грамотія вписали в список свої імена і викупну суму та післали до свого хана у Крим з чолобиттям, „писаним крівавими сльозами".

XVI.

А щож тимчасом робить Юрась Хмельниченко?

Років з вісім назад, ми бачили його у темній темниці, у високій башті в Марієнбургу. А з того часу він на волі — скинув з себе клобук і чернечу рясу, і знов козакує. А поки ще він у Печерському поклони клав та „Блажен муж" що вечора читав, Україну, як ті євангельські розбійники, розділили між себе — колишній джура Івашко Брюховецький, та Павло Тетеря; а поки він томився у темній темниці марієнбурській, Тетеря одружився з його сестрою, ясноокою Стехою, що була перш за Виговським Данилом. Та не довго верховодив тогобічною Україною Тетеря, не легко воно показалось, і він забрався з України де спокійніше. За ним булаву перехопив Петро Дорошенко.

Мав він крила орлині, і з „тогобічної" перелинув на „сьогобічну". Але Дорошенкова булава мулила декому очі, і козаки другу булаву десь у очеретах знайшли і прокричали „лебединого віку та журавлиного крику" пройді Суховієнку.

Чия тепер рука перетягне — чи Дорошенкова, чи Суховієнкова? Тогобічні козаки розбились на двоє — і за того, і за другого... І Дорошенко і Суховієнко ідуть на раду в Умань. Зібрались козаки. Дивляться — і Юрасько тут, та вже не ченцем, а козаком...

В радний круг вступили Суховієнко, Дорошенко, Юрась і Ханенко, уманський полковник.

— Положіть булави! — кричали запорожці і тогобічні козаки. — Кого рада обере вільними голосами, тому й булава.

Суховієнко і Дорошенко положили булави. Ні той, ні другий не перетягнули: перетягнув Ханенко.

— Ханенко Михайло! Ханенко! — загула рада. Лебединий вік та журавлиний крик... Бери булаву!

Ханенко взяв булаву і кланявся на всі чотири сторони. Тут же на раді і присягнув.

— Клянусь всемогучим Богом перед святим Його евангелієм — за вольности стояти і оплакану отчизну, скільки Бог помочи подасть, обороняти.

— Лебединий вік та журавлиний крик! — не переставали козаки.

Суховієнко і Дорошенко зникли між громадою. Ханенко і Юрась за підмогою майнули у Крим. А татарам усе одно — кого ні шарпати, аби шарпати...

Тепер уже й Юрась на козака трохи здався.

— Козак, козак, тільки чуб не так, — думав про його Ханенко, усміхаючись.

Вони тепер коло Бахчисарая. Козацькі полковники і татарські мурзи і султани коло їх з корогвами, а військо українське і ханське оточило їх, мов на огороді мак оточив пишні троянки. Скоро похід проти Дорошенка.

(Кінець буде).

ЩО РОБИТЬ U.S.O. ДЛЯ НАШИХ ВОЄННИХ СИЛ?

(Сцени з життя вояка).

Уже змеркл...ся, коли Бил Пітерс добився до малого містечка, недалеко від свого постою. Він знав, що в ньому не було би йому що робити, якби не те що в ньому було ЮСО клюбу. При кінці вулиці Саперів він і побачив блимаюче світло, а над ним напис: USO. Це була його мета.

Він знав, що незадовго покінчиться вчасне фільмове представлення, що незадовго вояки заллють головну салю. Нестільки в пошукуванні за харчом, хоча й його тут можна дістати, і то добрий, скільки в пошукуванні за товариством. Тут вояки стрічали й дівчата.

В одній частині великої салі сиділа невеличка ґрупка вояків і розмовляли між собою. Тут стояли столики для гри в карти, а в іншому місці кількох вояків переглядало книжки. Ще деінде при столиках сиділи одинцем мовчазливі вояки — писали листи домів. Були тут й майбутні офіцири, що тутже студіювали поважно воєнну тактику. І було місце на забави.

Бил пригадав собі, якто підчас маневрів останнього літа він і Келі й Свенсон просто падали з умучення й спеки. Потім надіхав „трок" з холодними напитками й папіросами; ще й заповів, що недалеко від них буде можна вимитися під тушом. Усе це старанням ЮСО.

Або пригадав собі Бил той день, якто його компанія приїхала вчасним ранком на Пенсилвенійську стацію. Голодні вояки протягали ноги, що заклякли від сидження довгий час в одній позиції, й вийшли з густо набитих возів. При виході їх стрінули дівчата зо свіжими обличчами й подали їм кави й „сендвичів". Не так зле це ЮСО, коли воно не заспало нашого приїзду, еґ?

І не забудемо ми так скоро тиж тижнів останньої зими, коли ми стояли на відлюднім місці, стережучи далеко віддаленого, але стратеґічного важного побережа. Здавалося неодному воякові, що про нього світ забув. Але як до компанії підіхав подвижний відділ ЮСО, зо своїми фільмовими машинами, з почтовою скринкою, з листовими паперами, тоді вояки знали, що на них не забули.

ЮСО звичайно сповняє свою службу поза постом, але раз на два тижні ЮСО віжджає на пост з таборовим представленням. Ось такий вечір варта бачити. Що за вечір! Тисячка вояків у театрі! Оплески, свисти, тупання ногами! Ще ніколи не було на Бродвею публики з таким запалом!

Бил знав, що йому й його товаришам незадовго прийдеться покидати табор. Аджеж в нас тепер війна. Певно, він читає ґазети, знає про подвижні відділи ЮСО, що пересуваються затемненими околицями Гавайських островів, про представлення, які ЮСО дає воякам в закритих галях, повних жадних видовища вояків. Бо ЮСО готово все йти, куди йде американський прапор.

В імені Била Пітерса й мільйонів таких, як він, ЮСО робить отсю врочисту обіцянку:

Куди йому прикаже йти Армія чи Фльота, ЮСО піде. Проблеми вояків на службі це проблеми ЮСО. Деб це не було, ЮСО влаштує воякові щось у роді дому.

Одначе, аби сповнити це завдання, ЮСО потребує вашої підержки.

Тепер настала пора зложити свою жертву на ЮСО. Вже впали люди в цій війні з одної лише причини, що інші думали, що ще досить часу осталося давати жертви.

Тепер пора посягнути в свою кишеню й відкрити карманець, або витягнути чекову книжечку й виповнити один чек. **Тепер** пора на щедрий дар. **Тепер** пора післати допомогу на ЮСО.

Американці українського роду зложать свої жертви на адресу Української Дивізії ЮСО, на руки її касієра гр. Платона Стасюка (124 Форст Евеню, Ню Йорк Сіті).

Йосиф Шемлей.

НЕДІЛЬНІ ШКОЛИ Й ШЕВЧЕНКІВ „БУКВАРЬ ЮЖНО-РУССКІЙ"

Перед 1861 р. почало заноситись у Росії на деякі полекші — голосніш заговорили про волю. Тоді все свідоме українство кинулося закладати недільні школи. Перша недільна школа повстає в Києві в жовтні 1859. року, а за нею й по інших містах. За один тільки рік їх зявилось 67, і деякі з них, як у Полтаві та в Чернигові, були дуже відомі серед народу. По Україні розходяться дешеві, народні книжечки, звані „метелики". За вісім місяців по 25 селах і містах України розпродано 2195 примірників таких книжечок, 3—15 копійок кожна. Інтеліґенти подавалися між народ, але вже з книжками в торбині на плечах. По найглухіших селах Чернигівщини закладають продаж книжок. Селянство оподатковує себе з власної принуки на недільні школи. Цікава, наприклад, ухвала одного сходу, що, хто купує відро горілки, складає 20 копійок на школу; або в іншому селі накладають на себе селяни примусовий даток від кожної справи, що проходить у волосній управі. Ширенню тих шкіл сприяло ще й те, що київський генерал - губернатор розіслав у край 10 тисяч примірників книжечок, а київський митрополит Арсеній наклав обовязок на пан-отців закладати при кожній церкві школу.

Такий тоді був час...

У звязку зі школами виринула й пекуча потреба букварів і інших підручників для них. Тоді то Панько Куліш написав свою „Граматку", що стала для Шевченка „ясним променем світла в загальній темряві". Інший діяч, Стронін, видав у Полтаві свій буквар, але він Шевченка не вдоволив. Тимто він, розуміючи, що першим ступнем для визволення народу є грамотність, зацікавився й недільними школами й підручниками для них. У вересні 1860. року він уклав плян для видавання дешевих підручників. У листопаді т. р. готовий уже рукопис пішов до петербурзької цензури духовної і світської., і Поет дістав дозвіл друкувати свою книжечку. На видання витратив він власних грошей яких 200 карбованців, порозсилав букварі по Україні (по 1000 примірників Чалому до Києва, Ткаченкові до Полтави, Тризні до Чернигова), і ввесь прибуток із розпродажу призначував на недільні школи. Не забував Шевченко і про те, щоб люди знали про Буквар, писав до своїх приятелів, щоб про вихід писали по часописах, щоб поширяли його по повітових і сільських школах і т. д.

За буварем думав Шевченко надрукувати ще й лічбу (рахункову книжечку) такої величини і з такою ціною, як буквар, за нею етнографію й географію — з ціною 5 копійок, історію, тільки українську — за 10 коп. Він гадав іще видавати як-мога дешевше малюнки з історії України й пускати їх дешево (по 1—3 копійки), „щоб залити їми Україну і вигнати суздальську гидоту" (тандитні московські малюнки). Очевидячки, з цих плянів нічого не вийшло, смерть перервала все. Появився у світ тільки буквар, що хорому вже Поетові приніс тільки клопотів і прикростей...

І Шевченко і все свідоме тодішнє українство дивились на недільні школи, як на той поріг, що його мусить пройти кожний неграмотний, як на перший ступінь до справжньої освіти, як на „мале" діло, що за нем має прийти велике.

Якаж виховна вартість Шевченкового „Букваря", й чи виконав він своє призначення?

Придивімося йому. Це маленька книжечка на 24 сторінки, формат невеликий, писана російським правописом, приспособленим до української мови. На окладинці й на першій сторінці наголовок „Букварь южнорусскій", ціна три копійки, — на заголовному листку: похилений хрест, — удолині — Санктпетербург, 1861. року. На зворотній сторінці першої картки посередині дозвіл від цензури друкувати, в самій долині скромненько притулилось: „Составилъ (уклав) Тарасъ Шевченко". Три перші сторінки займає азбука, великі й малі літери, друковані й писані, вправи в читанні за складами. Тяжкої азбуки церковнословянської російською мовою, за звичаєм тодішніх букварів, Шевченко не подає. Для вправ у читанні подані вривки зі Шевченкових віршованих псальмів. Дальше йдуть молитви по-церковному й пояснення до них українською мовою. Шевченко добре знав, як народ прагне читати Святе Письмо. Що поет спинився на псальмах, ним самим перевіршованих — це не припадково. Він знав, що народ хотів би читати рідною мовою такі речі... Шевченко відчував голод на читанки з рідної історії, тимто в Букварі подав народню думу про Пирятинського поповича Олексія та про Марусю попівну Богуславку. Кінчиться Буквар народніми приповідками, зразками народньої мудрости.

Так продумано укладений „Буквар" давав змогу в легкий і приступний спосіб вивчитися письма, а зміст його вказував людині все, що для неї було найкраще: любов Бога і ближніх, пошану батьків, милосердя, любов до свого рідного, добро громадське — вище над особисте.

Хоч Шевченко поробив усі можливі заходи, щоб поширити Бувар по Україні, він успіхів великих не осягнув. У Петербурзі дозволили, правда, друкувати, але на Україні духовна православна влада не дозволила його поширювати. Київський митрополит виразно заборонив його тому, що це буквар український, а чернигівський владика мав доручення поширювати між народом тільки ті букварі, що видавала найвища московська духовна влада (Синод). Та й без цих заборон Шевченків Буквар не довго сповняв би був своє завдання, бо незабаром, 1862 року, царський указ касував недільні школи...

Шевченко все своє життя стояв за народ, за пошановання його людської гідности, за піднесення його з безпросвітньої темряви. Тому він і турбувався недільними школами, підпомагав їх і грошима й віддавав їм свої сили. А власне „Бувар" це наглядний доказ на те, як наш великий поет ставився й до недільних шкіл і до народньої просвіти!

НАД-СИРЕНА.—Нюйорський посадник Ла Ґвардія при контролі нюйорської „над-сирени", що її уставлено на даху радіової корпорації Америки в Ню Йорку. Її пробовано вперше 4. липня. Мала вона давати голос на 8 миль, але при пробі показалася не зовсім відповідною.

Чи Націсти Знають, Що Їх Жде Розгром?

(Докінчення зо сторони 2-гої)

Німців непокоїть нині не лише злий харч, високі податки. Найбільше з усього його непокоять втрати на російському фронті. Німецький уряд забороняє німцям, що втратили рідних синів на фронті, носити публично жалобу, і не дозволяє ґазетам подавати на день більше, як 25 вісток про такі смерти, і німці про це все знають, і через те німці не вірують не лише вісткам про втрати, але й ґазетним писанням про німецькі перемоги.

Через занепад довіря до ґазет терплять невдачу всякі кампанії уряду. Навіть націстична кампанія проти жидів. Нині жидів переслідують лише штурмовики. Пересічний німець нераз дає жидові поживи, хоча це йому за це грозить кара смерти.

По півтретя роках війни в Німеччині назрів противоєнний і протинацістичний настрій, але аліянти зробили би поважну помилку, якби не доцінювали німецької сили. Щоби Німечина заломилася зо середини, на це виглядів у найближчій будучности нема. Невдоволених багато, але організації у них нема. Католицькі й протестантські духовники не готові ще до політичної акції. Комуністичні центри вже існують, але для акції вони ждуть на день розгрому. Офіцири не люблять націстів, але вони й не думають бунтуватися. Зрештою, нині уряду не можна звалити так, як це було можна в часи Великої Французької Революції.

Дотого пересічний німець боїться, що станеться з ним, як він програє війну. Він боїться, що зроблять Німеччині її вороги, як скинуть націстичних панів. Він памятає про долю Вилсонівської програми й не довіряє Атлантійському Чартерові. Він боїться пімсти Обєднаних Держав і воює до самого кінця.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІНЕАПОЛІС, МІН.

Нова інтеліґентна сила.

Евген Шабатура

В суботу вечором, 13. червня ц. р., поверх дві тисячі студентів і студенток святочно покінчили свої студії на Мінесотськім університеті. Приявної публики було десять тисяч. Поміж тими двома тисячами студентів був теж один українець, Евген Г. Шабатура, син Онуфрія і Павлини Шабатурів, походячих з Золочівського повіту, Галичина. Евген Шабатура і його родичі є членами відділу У. Н. Союзу, ч. 385. На університеті він студіював фізичну культуру, („физикал калчур").

Евген Шабатура був діяльним серед молоді. В 1940 р. він був лідером бейзболової дружини. В 1941 р. він зорганізував при 385-тім відділі і при парохії бескетболову дружину. В 1942 р. він став предсідником Атлетичного Клюбу і Українсько-католицького Клюбу, як теж є урядником в парохіяльнім комітеті. Тепер він дістав заняття при відомім на цілу Америку інституті, Фадер Фланіґен Бойс Тавн, Небраска. Молодому директорови бажаємо найкращого успіху.

Союзовець.

Боротьба з Інфляцією

(Докінчення зо сторони 2-гої)

робітників, хоч в багатьох випадках зовсім слушні, причиняються до зросту цін і до інфляційних тенденцій. Деякі суспільні демаґоги і підкопувачі американської системи кажуть, що кожну підвишку можуть покрити компанії зо своїх заробітків. В деяких випадках, можливо, компанія може покрити зо своїх зисків. Але в нинішні часи держава добре дивиться, щоб компанії не заробляли більше, як шість відсотків. Держава понакладала на компанії високі податки. Вкінці високі податки валотять на кожнім чоловіці зокрема. В обличчі тих податків важко припускати, щоб кожна компанія могла покрити більшу підвишку робітничої плати.

З бігом війни ми матимемо все менше ріжних щоденних продуктів і їх треба буде справедливо розділити поміж всі суспільні верстви. Цей розділ відбуватисьме не лише безпосередньо урядом, але також посередньо, шляхом заробітних плат. Особи, що зароблятимуть більше, зможуть теж захопити побільше тих продуктів. Це може спричинити перегони поміж ріжними суспільними верствами, щоб для себе найбільше захопити з цього обмеженого засобу продуктів. Ці перегони приправлені суспільною завистю і соціяльною ненавистю моглиб причинитися до розслоєння американського життя і до ослаблення єдности, так потрібної для вигри війни.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У дописі про ювилей 54. відділу С. У. А. в Бріджпорті, Па., в 143. числі „Свободи" пропущено $5, яко дарунок від 47. відділу з Філядельфії, який переслала секретарка згаданого відділу на руки секр. П. К. Сарабун. Пропущено теж одну бесідницю:п. М. С. Шевчук, членку 54 від. С. У. А. в Бріджпорт.

Новомодні жебраки:

Милосерний прохожий до жебрачки, котра пхає на візку свого мужа каліку: „Чи ви цілий день його так возите на тім візку?"

— Ні, ми міняємось, як я змучуся, то я сідаю на візок, а мій муж мене везе.

Пані: Касю, я бачила як тебе той пекар нині рано в кухні цілував. Я не можу знести чогось подібного в моїм домі і від завтра сама буду від нього відбирати булки.

Кася: — Е, пані даром фатиґуються, бо він заприсяг мені, що ніякої іншої крім мене не поцілує.

What You Buy With WAR BONDS

The Aerial Camera for use on Scout and Observation and Reconnaisance planes is essential to both the Army and Navy air forces in planning battle formations and in obtaining information on enemy fortifications and movements. They look something like a cannon, and cost about $3,400 apiece.

The aerial cameraman can plot wide territories in bold relief so that Army or Navy Intelligence can make accurate measurements of enemy territory. We need many of these cameras so necessary to the air arms of the Army and Navy. You can help buy them with your purchases of War Bonds. Invest at least ten percent of your income every pay day, and help your county go over its War Bond Quota.

U. S. Treasury Department

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

New Cartoon Sells War Bonds

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШЕРОН-НЮКЕСЛ, ПА.

Шкільні діти вшанували бл. п. Батька Січового Кирила Трильовського.

Невеличке число дітей української школи при громадах в Шероні й Нюкесл зробили закінчення шкільного року нагодою до вшанування бл. п. Батька Січей Кирила Трильвського. У Нюкесл це було 14., а в Шероні 21. червня. Школи провадив і торжеством занявся місцевий парох о. С. Мусійчук.

Сцени й салі обох громад відчас торжества діточки прибрали в гарні живі цвіти та вінки. Посеред цвітів стояли шкільні діти як букетики в народніх строях і пописувалися придбанням знання рідної мови за рік науки.

В обох громадах віддали діти штучку, спеціяльно уложену о. С. Мусійчуком на цей День вшановання Батька Січей під назвою: „Січові Діти". В штучці змальовані ті дні, коли то польсько-австрійські жандарми на спілку з хрунями війтами й коршмарами стримували просвіту й організацію молодіжи в наших галицьких селах, а обороняв села від цього Батько Січовий Трильовський та його славетні Січи.

Попису валися в ролях, в піснях і деклямаціях такі діти: Куць, Століци, Олачі, Проць, Ярема, Сенько, Булій і Дидьо з Нюкесл, і: Телявські, Лисогіри, Кучмак, Ворона, Гладьо, Сікори й Попів з Шерону. Між тим магічні штуки показав наш молодий маґік Юліян Сірант. Відчит про життя й працю пок. Батька Січей та його Січових Дружин дав о. С. Мусійчук, а діти відспівали грімке „Гей Січ іде, красен мак цвите", та „Гей, там на горі Січ іде!" Роздано дітям „рапорт карти" й вони відспіванням родичам „Многая літа" прирекли, що по вакаціях дальше прийдуть до української школи та своєю українською мовою й піснею потішать своїх родичів, свої громади та розвеселять Америку й засмучену тепер Україну.

ЖІНОЧА КАМПАНІЯ ПРОТИ ІНФЛЯЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Понад тисяча жінок, що зголосилися добровільно до уряду адміністрації цін для боротьби проти інфляційних тенденцій, почали обходити місцеві крамниці й повчати крамарів про обмеження цін та подавання таких обмежень на товарах.

РОБІТНИКИ ТВОРЯТЬ ВІДДІЛ ДОБРОВОЛЬЦІВ ДЛЯ НАПРАВИ ПОВЗІВ.

ШІКАГО. — Понад тисячу робітників підприємства „Інтернешенел Гарвестер Ко." зголосилося добровільно до війська, де вони мають утворити баталіон, що має спеціяльно займатися направою ушкоджених боєвих повзів.

НЕВІДОМА ДОЛЯ ФРАНЦУЗЬКИХ КОРАБЛІВ

ВІШІ. — Американський представник в Віші, Пинкей Ток, переговорював з премієром Лявалем про французькі боєві кораблі, знаходячіся в Александрії. Він робив Лявалеви пропозицію, щоб той зголосився на перетранспортування тих кораблів на час війни до котрогось американського порту. Ляваль на це не згодився. (Як відомо, ті кораблі розброєні і британці без дозволу можуть їх завести туди, куди схотять).

Перший: — Що пороблює ваш пацієнт?

Другий: — Дякую, найбільша небезпека вже минула. Коли на вид мого рахунку не дістає вибуху крови, — то буде жити.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 29. червня 1942. року помер в 57. році життя

СТЕФАН ФЕДИШИН,

довголітній член Тов. ім. Івана Франка, від. 266. У. Н. Союзу в Амстердам, Н. Й.

Родився в селі Княжа, повіт Золочів, Галичина, Західня Україна.

Похорон відбувся в четвер, 2. липня 1942. з дому жалоби до української гр.-кат. церкви св. О. Николая, відтак по відправі тіло відпроваджено на український цвинтар.

Полишив у смутку жену Єву, одного сина Йосифа, тепер при Американській Армії, і дві дочки: Марію і Анну.

Жена Покійного і діти дякують усім тим, що відвідували Його вчасі довгої недуги і смерти, також за цвіти і автомобілі, в житті і в часі похорону.

Покійний Стефан був щирим українцем, усе жертвував на добродійні цілі.

Хай прибрана земля Вашингтона буде Йому легкою і вічним спочинком!

В. Труфин, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WILKES-BARRE, PA. — The St. John Baptist Society, Branch 223, will hold a meeting before High Mass at St. Peter & Paul Ukrainian Church Hall on Suday, July 12, 1942. The Pres. Mr. John Barnas urged all members to attend this meeting because the Brotherhood will go to church. The members will celebrate the name day of St. John, as the brotherhood held for the past years. The members who will not be present will pay a fine according to the By-Laws of the Branch 223. If you are a member of Branch 223 reading this notice please notify other members. Thank you. — John Hrencecin, Rec. Sec.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє усіх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 12. липня, зараз по Сл. Божій. Є кілька важних справ до полагодження і буде касовий звіт за пів року. Збори не відбулись минулої неділі через парох. пікнік. Просимо прийти на ці збори і привести зо собою нових членів, бо будемо принимати нових членів цілком безплатно. — Іван Гачак, предс.; Іван Михальцевич, кас.; Йосиф Брингілевич, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Уряд Тов. Зап. Січи, від. 75, повідомляє своїх членів, що згідно з ухвалою минулих зборів в місяцях липні і серпні місячних зборів не буде, тільки урядники будуть на гали 12. липня і 9. серпня, від год. 1. до 3. попол., щоб зібрати місячні вкладки. Просимо членів не легковажити собі плачення місячних вкладок і не відкладати аж до зборів, бо з відділової каси за нікого не будемо платити. — За уряд: П. Костирка, Ів. Слупецький, Мих. Присташ.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що піврічні збори відбудуться в суботу, 11. липня, в годині 8. ввечір, в салі 30. Іст 7. вул. Просимо прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Пригадуємо довгуючим членам, щоби вирівнали свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ів. Серединський, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в середу, 15. липня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде піврічне справоздання урядників. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглі вкладки. — За уряд: Андрій Бусько, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в вівторок, 14. липня, в год. 7. ввечір, в У. Н. Домі при Фліт Стр. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде піврічне справоздання, а також є інші важні справи до полагодження. — За уряд: М. Снадик, предс.; М. Самоїл, кас.; В. Кушнір, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в вівторок, 14. липня, в год. 7:30 ввечір, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на ці збори. Контроля здасть справоздання за перший пів рік і є інші важні справи до вирішення. Шановні члени, старайтеся платити точно вкладки, щоб не утруднювати місячних рахунків і не затягати довгів. Рівнож стараймося приєднувати нових членів старших і молодіж до Союзу і Товариства. — За уряд: Мик. Сорохтей, П. Лиско, Р. Дмитрів.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Піврічні збори Укр. Тов. Січ, від. 39, відбудуться в неділю, 12. липня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на ці збори точно на час і вислухати звіту за 6 місяців, котрий дасть контр. комісія. Є також важні справи до полагодження. Пригадуємо довгуючим членам, щоби по змožности сплачували свої довги, бо тепер є добра нагода сплатити довг. Звертаємо увагу тим членам, котрі ніколи не являються на зборах і не виконують товариських обовязків, що з ними поступимо згідно з ухвалою щодо запомог. — За уряд: Я. Трач, предс.; І. Лесюк, секр.; А. Кудлик, кас.; І. Каменюк, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. Мир, від. 324, відбудуться в суботу, 11. липня, в годині 8. ввечір, в домі Української Громади при 23. і Бравит ул. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо важні справи до полагодження. — За уряд: О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; Гр. Бучко, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. — Піврічні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 253, відбудуться на українській гали в неділю, 12. липня. Уряд просить всіх членів і членкиць прийти на ці збори, бо є важні справи. Просимо членів прийти точно на 1. годину пополудни. Заявляємо членам, що коли вони не будуть приходити на збори, то уряд буде мусіти розвязати відділ, бо самий уряд не може полагоджувати ріжних справ. — За уряд: Д. Харко, предс.; Мик. Пукіш, кас.; Іван Приступа, рек. і фін. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Подаємо до відома членам Тов. Дарахівщина, від. 275, що піврічні збори відбудуться в неділю, 12. липня, в гали церковній, в 7. годині ввечір. Просимо членкиць і членів прийти на ці збори і вислухати справоздання уряду і контр. комісії за минулих 6 місяців. Маємо також інші важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають прийти і заплатити свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — За уряд: М. Гречин, предс.; Н. Манорек, кас.; М. Обуховський, секр.

ВАРІТСТОВН, Н. Й. — Тов. „Просвіта", від. 129, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 11. липня, в 8. год. ввечір, під ч. 146-22 — 22 Еве. Обовязком є всіх членів прийти, бо є важні справи до полагодження. Не приявний член заплатить кару згідно зо статутом. — М. Баран, предс.; С. Кузьма, кас.; М. Дзярський, секр.

НОРТГЕМТОН, ПА. — Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. липня, в українській правосл. гали на Нюпорт Еве., в годині 1:30 пополудні. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори і заплатити свої місячні вкладки. — За уряд: В. Шишка, предс.; А. Боднік, кас.; Л. Демчук, секр.

МАЮТЬ ПОДРУЖИТИСЯ В БІЛОМУ ДОМІ. — Гарі Гопкинс, дорадник президента Рузвелта, і пані Луіса Мейсі мають побратися в Білому Домі 30. липня. Гопкинс має 52 роки, пані Мейсі 36. Вона є редакторкою місячника мод.

ТАРЗАН, ч. 597. Поза досягом.

„Ґуйон, Ґуйон!" кричав з усієї сили Тарзан. „Дістань сильного мотузка. Один кінець привяжи вгорі, а другий спусти сюди!"

На щастя Ґуйон почув цей голос і зрозумів, про що ходить. Він поспішно післав одного чоловіка до сусіднього села по мутуз.

Той скоро вернувся з мотузом. Ґуйон тепер точно виконував те, що говорив йому Тарзан. Скоро вони опустили один кінець в пащу тунелю.

Але зрадливий струм води підхопив той мотуз і поніс його далі від дараби. Тарзан ніяк не міг досягнути мотуза.